

32002L0015

23.3.2002

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 80/35

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2002/15/EÜ,
11. märts 2002,
autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isikute tööaja korralduse kohta**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 71 ja artikli 137 lõiget 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾

olles nõu pidanud regioonide komiteega,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetluse kohaselt ⁽³⁾ ja vastavalt lepituskomisjonis 16. jaanuaril 2002 heakskiidetud ühistekstile

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu 20. detsembri 1985. aasta määrusega (EMÜ) nr 3820/85 (teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaaldigunormide ühtlustamise kohta) ⁽⁴⁾ nähti sõidukijuhtidele ette sõidu- ja puhkeaja ühiseeskirjad; kõnealuses määruses ei käsitleta autovedude tööaja muid aspekte.
- (2) Nõukogu 23. novembri 1993. aasta direktiiviga 93/104/EÜ, mis käsitleb tööaja korralduse teatavaid aspekte, ⁽⁵⁾ võimaldatakse tööaja korralduseks vastu võtta konkreetsemaid nõudeid. Pidades silmas käesoleva direktiivi valdkondlikku laadi, on selle sätted direktiivi 93/104/EÜ suhtes kõnealuse direktiivi artikli 14 alusel ülilimuslikud.
- (3) Hoolimata intensiivsetest läbirääkimistest tööturu osapoolte vahel, ei ole olnud võimalik saavutada kokkulepet autovedudega seotud ringi liikuvate töötajate küsimuses.
- (4) Seepärast tuleb ette näha mitmed konkreetsemad autovedude töötunde käsitlevad sätted, et tagada veoohutus ning asjassepuutuvate isikute tervishoid ja ohutus.

⁽¹⁾ EÜT C 43, 17.2.1999, lk 4.

⁽²⁾ EÜT C 138, 18.5.1999, lk 33.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 14. aprilli 1999. aasta arvamus (EÜT C 219, 30.7.1999, lk 235), kinnitatud 6. mail 1999 (EÜT C 279, 1.10.1999, lk 270), nõukogu 23. märtsi 2001. aasta ühine seisukoht (EÜT C 142, 15.5.2001, lk 24) ja Euroopa Parlamendi 14. juuni 2001. aasta otsus (EÜTs seni avaldamata), Euroopa Parlamendi 5. veebruari 2002. aasta otsus ja nõukogu 18. veebruari 2002. aasta otsus.

⁽⁴⁾ EÜT L 370, 31.12.1985, lk 1.

⁽⁵⁾ EÜT L 307, 13.12.1993, lk 18. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2000/34/EÜ (EÜT L 195, 1.8.2000, lk 41).

- (5) Kuna liikmesriigid ei saa täiel määral täita kavandatavate meetmete eesmärke, mis oma ulatuse ja mõju tõttu on paremini saavutatavad ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv kaugemale, kui on vaja nimetatud eesmärkide saavutamiseks.
- (6) Käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvad üksnes määruses (EMÜ) nr 3820/85 või selle asemel rahvusvahelisel maanteeveol töötava sõiduki meeskonna tööaja Euroopa kokkuleppes (AETR) käsitletud autovedude alases liikuvates tegevuses osalevad ringi liikuvad töötajad, kes töötavad liikmesriigi veoettevõtjas.
- (7) Tuleks selgesti sätestada, et ringi liikuvad töötajad, kes ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse ja kes ei ole füüsilisest isikust ettevõtjana (FIEna) tegutsevad sõidukijuhid, saavad direktiiviga 93/104/EÜ ettenähtud baaskaitset. Baaskaitse hõlmab kehtivaid eeskirju piisava puhkuse, maksimaalse keskmise töönädala ja põhipuhkuse kohta ning teatavaid öötöötajatele ettenähtud põhisätteid, sealhulgas tervisekontrolli.
- (8) FIEna tegutsevad sõidukijuhid kuuluvad määruse (EMÜ) nr 3820/85 reguleerimisalasse, kuid on välja jäetud direktiivi 93/104/EÜ reguleerimisalast ning seetõttu tuleks nad vastavalt artikli 2 lõikele 1 ajutiselt käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jätta.
- (9) Käesolevas direktiivis kasutatud mõisted ei kujuta endast pretsedenti muude tööaega käsitlevate ühenduse määruste seisukohast.
- (10) Liiklusohutuse parandamiseks, konkurentsi moonutamise ärahoidmiseks ning käesolevas direktiivis käsitletud ringi liikuvate töötajate ohutuse ja tervishoiu tagamiseks peaksid töötajad täpselt teadma, millist autovedudele kulutatud aega käsitataks tööajana ja millist ei käsitata tööajana, vaid vaheaja, puhkeaja või valmisoleku ajana. Kõnealustele töötajatele tuleks tagada minimaalne igapäevane ja iganädalane puhkeaeg ning piisavad vaheajad. Samuti tuleks kehtestada piirmäär nädala töötundide arvule.
- (11) Uuringud on näidanud, et inimkeha on öösel tundlikum keskkonnahäirete ja teatud koormavate töökorralduse vormide suhtes ning et pikaajaline öötöö võib kahjustada töötajate tervist ja ohustada nende turvalisust ning üldist liiklusohutust.

- (12) Sellest tulenevalt tuleb piirata öötöö perioodide kestust ja näha ette, et öösiit töötavad elukutselised sõidukijuhid saaksid oma tegevuse eest piisavat hüvitust ja et nad ei satuks koolitusvõimaluste osas ebasoodsasse olukorda.
- (13) Tööandjad peaksid pidama arvestust juhtumite kohta, kui ringi liikuvate töötajate suhtes kohaldatava maksimaalse keskmise töönädala kestust on ületatud.
- (14) Rahvusvahelise ja siseriikliku reisijateveo, välja arvatud regulaarvedude sõiduaega käsitlevate määruse (EMÜ) nr 3820/85 sätete kohaldamist tuleks jätkata.
- (15) Komisjon peaks jälgima käesoleva direktiivi rakendamist ja kõnealuse valdkonna arendamist liikmesriikides ning esitama Euroopa Parlamendile, nõukogule, majandus- ja sotsiaalkomiteele ning regioonide komiteele aruande eeskirjade kohaldamise ja öötööd käsitlevate sätete tagajärgede kohta.
- (16) On vaja ette näha, et teatud sätete puhul võivad liikmesriigid või tööturu osapooled olenevalt asjaoludest võtta vastu erandeid. Erandi puhul tuleb asjaomastele töötajatele üldjuhul võimaldada korvav puhkeaeg,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Eesmärk

Käesoleva direktiivi eesmärk on näha ette tööaja korraldusega seotud miinimumnõuded, et parandada autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isikute tervise ja ohutuse kaitset ning täiustada liiklusohutust ja lähendada konkurentsitingimusi.

Artikkel 2

Reguleerimisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse liikmesriigis asuvate ettevõtjate teenistuses olevate ringi liikuvate töötajate suhtes, kes osalevad määruses (EMÜ) nr 3820/85 või selle asemel AETR-kokkuleppes käsitletud autovedudel.

Ilma et see piiraks järgmise lõigu sätteid, kohaldatakse käesolevat direktiivi FIEna tegutsevate sõidukijuhtide suhtes alates 23. märtsist 2009.

Hiljemalt kaks aastat enne nimetatud kuupäeva esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Aruandes analüüsitakse FIEna tegutsevate sõidukijuhtide käesoleva direktiivi reguleerimisalast väljajätmise tagajärgi liiklusohutuse, konkurentsitingimuste ja kutseala struktuuri seisukohast ning sotsiaalsetest aspektidest. Arvesse võetakse iga riigi veonduse struktuuri ja autovedude töökeskkonnaga seotud asjaolusid. Selle aruande alusel esitab komisjon ettepaneku, mille eesmärk võib olla vastavalt vajadusele:

- näha ette üksikasjalikud sätted selliste FIEna tegutsevate sõidukijuhtide kaasamiseks direktiivi reguleerimisalasse, kes ei osale autovedudel teistes liikmesriikides ja kelle suhtes kohaldatakse kohalikke piiranguid objektiivsetel põhjustel, nagu ääremaine asukoht, pikad sisemaised vahemaad ja erilised konkurentsitingimused, või
- mitte kaasata FIEna tegutsevaid sõidukijuhte direktiivi reguleerimisalasse.

2. Direktiivi 93/104/EÜ sätteid kohaldatakse käesoleva direktiivi reguleerimisalast väljajäetud ringi liikuvate töötajate suhtes.

3. Niivõrd, kuivõrd käesolev direktiiv sisaldab autovedude alase tegevusega hõivatud ringi liikuvate töötajate suhtes konkreetsemaid sätteid, on see direktiivi 93/104/EÜ artikli 14 alusel kõnealuse direktiivi asjaomaste sätete suhtes ülimuslik.

4. Käesolev direktiiv täiendab määruse (EMÜ) nr 3820/85 ja vajaduse korral AETR-kokkuleppe neid sätteid, mis on käesoleva direktiivi suhtes ülimuslikud.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) tööaeg:

1. ringi liikuvate töötajate puhul: töö alustamise ja lõpetamise vahele jääv aeg, mille jooksul ringi liikuv töötaja viib oma töökohas tööandja käsutuses ja täidab oma ülesandeid või sooritab oma tegevust, teiste sõnadega:

— kogu autoveoga seotud tegevusele kulutatav aeg. Sellise tegevuse hulka kuulub eelkõige:

- i) sõidukijuhtimine;
- ii) peale- ja mahalaadimine;
- iii) reisijate abistamine sõidukile minemisel ja sealt lahkumisel;
- iv) puhastustööd ja tehniline hooldus;
- v) kõik muud tööd, mille eesmärk on tagada sõiduki, selle lasti ja reisijate ohutus või täita konkreetse toimuva veotoiminguga otseselt seotud õigus- või halduskohustusi, sealhulgas järelevalve peale- ja mahalaadimise üle, haldusformaalsused politsei-, tolli- ja immigratsiooniametnikega jne,

— aeg, mille jooksul ta ei saa vabalt kasutada oma aega ja peab viibima oma töökohal, olles valmis alustama oma tavapärasid tööd, ja mille jooksul tal on teatavad teenistusega seotud kohustused, eelkõige peale- või mahalaadimisega seotud ooteaeg, kui selle prognoositav kestus ei ole eelnevalt teada, see tähendab kas enne väljasõitu või vahetult enne kõnealuse aja tegelikku algust, või tööturu osapoolte vahel kokku lepitud ja/või liikmesriikide õigusaktides sätestatud üldiste tingimuste kohaselt;

2. FIEna tegutsevate sõidukijuhtide puhul kohaldatakse sama mõistet töö alustamise ja lõpetamise vahelise aja suhtes, mille jooksul FIEna tegutsev sõidukijuht on oma töökohal, kliendi käsutuses ja täidab oma ülesandeid või sooritab oma tegevust, mis ei ole üldine haldustöö ega ole otseselt seotud toimuva konkreetse veotoiminguga.

Tööaja hulka ei loeta artiklis 5 nimetatud vaheaega, artiklis 6 nimetatud puhkeaega ning, ilma et see piiraks liikmesriikide õigusaktide või tööturu osapoolte vaheliste kokkulepete kohaldamist, mille kohaselt kõnealune aeg hüvitatakse või selle kestust piiratakse, käesoleva artikli punktis b nimetatud valmisoleku aega;

b) *valmisoleku aeg:*

- aeg, mis ei ole vaheaeg ega puhkeaeg ning mille jooksul ringi liikuv töötaja ei pea viibima oma töökohal, kuid peab olema kättesaadav, et teda oleks võimalik kutsuda sõitmist alustama või jätkama või muud tööd tegema. Valmisoleku aeg sisaldab eelkõige aega, mille jooksul ringi liikuv töötaja saabab parvlaeva või rongiga veetavat sõidukit, samuti ooteaega piiridel ja liikluskeeldudest tulenevaid seisakuid.

Ringi liikuv töötaja peab olema sellisest ajast ja selle prognoositavast kestusest eelnevalt teadlik, see tähendab kas enne väljasõitu või vahetult enne kõnealuse aja tegelikku algust või tööturu osapoolte vahel kokku lepitud ja/või liikmesriikide õigusaktides sätestatud üldiste tingimuste kohaselt,

- meeskondadena sõitvate ringi liikuvate töötajate puhul sõidukijuhi kõrval või magamisasemel sõiduki liikumise ajal veedetud aeg;

c) *töökoht:*

- selle ettevõtja põhitegevuskoha asukoht, kelle teenistuses autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isik oma ülesandeid täidab, ja tema teised tegevuskohad sõltumata sellest, kas need asuvad peakontoriga või põhitegevuskohaga samas kohas,
- sõiduk, mida autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isik oma ülesannete täitmisel kasutab, ja
- mis tahes muu koht, kus veondusega seotud tegevus toimub;

- d) *ringi liikuv töötaja* — sõitva personali hulka kuuluv töötaja, sealhulgas praktikandid, kes on sellise ettevõtja teenistuses, kes osutab reisijate või kaupade autoveo teenust rendi või tasu eest või omal kulul;

- e) *FIEna tegutsev sõidukijuht* — isik, kelle põhitegevus on reisijate või kaupade autovedu rendi või tasu eest ühenduse õiguse tähenduses ja ühenduse litsentsi või mõne muu eespool nimetatud veo teostamiseks antud kutsealase loa alusel, kellel on õigus olla iseenda tööandjaks ja kes ei ole seotud mõne

tööandjaga töölepingu või muud liiki hierarhilise töösuhtega, kellel on vabadus korraldada asjaomast tööalast tegevust, kelle sissetulek sõltub otseselt saadud kasumist ja kellel on vabadus sõlmida ükski või koostöös teiste FIEna tegutsevate sõidukijuhtidega ärisuhteid mitme kliendiga.

Käesolevas direktiivis kehtivad nendele kriteeriumidele mittevastavate sõidukijuhtide suhtes samad kohustused ja õigused kui need, mis on käesoleva direktiiviga ette nähtud ringi liikuvatele töötajatele;

- f) *autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isik* — sellise tegevusega hõivatud iga ringi liikuv töötaja või FIEna tegutsev sõidukijuht;
- g) *nädal* — ajavahemik, mis algab kell 00.00 esmaspäeval ja lõpeb kell 24.00 pühapäeval;
- h) *ööaeg* — siseriikliku õiguse kohaselt määratletud vähemalt nelja tunni pikkune ajavahemik kella 00.00 ja kella 07.00 vahelisel ajal;
- i) *öötöö* — ööajal tehtav töö.

Artikkel 4

Maksimaalne iganädalane tööaeg

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et:

- a) keskmine iganädalane tööaeg ei või ületada 48 tundi. Maksimaalset iganädalast tööaega võib pikendada 60 tunnini ainult juhul, kui nelja kuu jooksul arvestatud keskmine tööaeg ei ületa 48 tundi nädala kohta. Määruse (EMÜ) nr 3820/85 artikli 6 lõike 1 neljas ja viies lõik või vajaduse korral AETR-kokkuleppe artikli 6 lõike 1 neljas lõik on käesoleva direktiivi suhtes üliluslikud, niivõrd kuivõrd asjaomaste sõidukijuhtide keskmine tööaeg ei ületa nelja kuu jooksul 48 tundi nädala kohta;
- b) tööaja moodustab eri tööandjate teenistuses töötatud töötundide summa. Tööandja nõuab asjaomaselt ringi liikuvalt töötajalt kirjalikku arvestust mõne teise tööandja teenistuses töötatud aja kohta. Ringi liikuv töötaja esitab sellise teabe kirjalikult.

Artikkel 5

Vaheajad

1. Ilma et see piiraks määrusega (EMÜ) nr 3820/85 või selle asemel AETR-kokkuleppega ettenähtud kaitsetaseme kohaldamist, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed selle tagamiseks, et autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isikud ei töötaks mitte mingil juhul ilma vaheajata kauem kui kuus järjestikust tundi, ilma et see piiraks artikli 2 lõike 1 kohaldamist. Kui tööaeg on kokku kuus kuni üheksa tundi, tuleb see katkestada vähemalt 30minutilise vaheajaga, ja kui tööaeg on kokku üle üheksa tunni, vähemalt 45minutilise vaheajaga.

2. Vaheajad võib omakorda jagada vähemalt 15minutisteks ajavahemikeks.

Artikkel 6

Puhkeajad

Käesoleva direktiivi kohaldamisel kehtivad praktikantide suhtes samad puhkeajaga käsitlevad sätted kui teistele ringi liikuvatele töötajatele vastavalt määrusele (EMÜ) nr 3820/85 või selle asemel AETR-kokkuleppele.

Artikkel 7

Öötöö

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et:

- öötöö puhul ei ületaks igapäevane tööaeg 10 tundi iga 24tunnise ajavahemiku kohta,
- öötöö hüvitatakse kooskõlas siseriiklike seadusandlike meetmete, kollektiivlepingute, tööturu osapoolte vaheliste kokkulepete ja/või siseriiklike tavade, tingimuse et hüvitamine ei kahjusta liiklusohutust.

2. Hiljemalt 23. märtsiks 2007 annab komisjon kooskõlas artikli 13 lõikega 2 koostatud aruande raames hinnangu lõikega 1 ettenähtud sätete tagajärgedele. Vajaduse korral lisab komisjon aruandele asjakohased ettepanekud.

3. Komisjon esitab ettepaneku direktiiviks, mis sisaldab sätteid elukutseliste, sealhulgas öötööde tegevate sõidukijuhtide väljaõppe kohta ja näeb ette sellise väljaõppe üldalused.

Artikkel 8

Erandid

1. Artiklitest 4 ja 7 võib objektiivsetel, tehnilistel või töökorraldusega seotud põhjustel teha erandeid kollektiivlepingute, tööturu osapoolte vaheliste kokkulepete või, kui see ei ole võimalik, õigusnormidega, tingimuse et peetakse nõu asjaomaste tööandjate ja töötajate esindajatega ning püütakse ergutada sotsiaalse dialoogi kõiki asjakohaseid vorme.

2. Võimalus teha erand artiklist 4 ei anna alust kehtestada 48tunnise keskmise maksimaalse igapäevase töötaja arvutamiseks kuuest kuust pikemat võrdlusperioodi.

Artikkel 9

Teave ja dokumentatsioon

Liikmesriigid tagavad, et:

- a) ringi liikuvaid töötajaid teavitatakse asjaomastest siseriiklikest nõuetest, ettevõtte sise-eeskirjadest ja tööturu osapoolte vahelistest kokkulepetest, eelkõige kollektiivlepingutest ja võimalikest ettevõttesisestest kokkulepetest, mis on käesoleva direktiivi alusel tehtud, ilma et see piiraks nõukogu 14. oktoobri 1991. aasta direktiivi 91/533/EMÜ (tööandja

kohustuse kohta teavitada töötajaid töölepingu või töösuhte tingimustest) ⁽¹⁾ kohaldamist;

- b) autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isikute tööaeg dokumenteeritakse, ilma et see piiraks artikli 2 lõike 1 kohaldamist. Dokumente säilitatakse vähemalt kaks aastat pärast asjaomase ajavahemiku lõppemist. Ringi liikuvate töötajate tööaja dokumenteerimise eest vastutavad tööandjad. Taotluse korral esitavad tööandjad ringi liikuvatele töötajatele koopiaid töötunde käsitlevatest dokumentidest.

Artikkel 10

Soodsamad sätted

Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide õigust kohaldada või kehtestada autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isikute ohutuse ja tervise kaitseks soodsamaid õigusnorme või hõlbustada või lubada selliste tööturu osapoolte vaheliste kollektiivlepingute või muude lepingute kohaldamist, mis on ringi liikuvate töötajate tervise ja ohutuse kaitse seisukohalt soodsamad. Käesoleva direktiivi rakendamine ei õigusta artikli 2 lõikes 1 sätestatud töötajate üldise kaitstuse taseme alandamist.

Artikkel 11

Sanktsioonid

Liikmesriigid määravad kindlaks sanktsioonide süsteemi, mida rakendatakse käesoleva direktiivi kohaselt vastuvõetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik nende sanktsioonide kohaldamise tagamiseks vajalikud meetmed. Sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 12

Läbirääkimised kolmandate riikidega

Kohe pärast käesoleva direktiivi jõustumist alustab ühendus läbirääkimisi asjaomaste kolmandate riikidega, et kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud eeskirjadega samaväärseid eeskirju selliste ringi liikuvate töötajate suhtes, kes on mõnes kolmandas riigis asuvate ettevõtjate teenistuses.

Artikkel 13

Aruandlus

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile iga kahe aasta järel käesoleva direktiivi rakendamise kohta aruande, milles tuuakse välja mõlema tööturu osapoolte seisukohad. Aruanne peab komisjonini jõudma hiljemalt aruandes vaadeldava kaheaastase ajavahemiku lõppemise kuupäevale järgneval 30. septembril. Kaheaastane ajavahemik on sama kui määruse (EMÜ) nr 3820/85 artikli 16 lõikes 2 nimetatud ajavahemik.

⁽¹⁾ EÜT L 288, 18.10.1991, lk 32.

2. Komisjon esitab iga kahe aasta järel aruande, mis käsitleb käesoleva määruse täitmist liikmesriikides ja arengut kõnealusel valdkonnas. Komisjon edastab aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, majandus- ja sotsiaalkomiteele ning regioonide komiteele.

Artikkel 14

Lõppsätted

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid vastu 23. märtsiks 2005 või tagavad nimetatud kuupäevaks, et tööturu osapooled on kehtestanud vajalikud meetmed lepinguga, kusjuures liikmesriigid on kohustatud võtma kõik meetmed, mis võimaldavad neil igal ajal tagada käesoleva direktiiviga nõutavad tulemused.

Kui liikmesriigid võtavad esimeses alapunktis osutatud meetmeid, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud või vastuvõetavad siseriiklikud õigusnormid.

3. Liikmesriigid hoolitsevad selle eest, et kaubasaatjad, ekspedii- torid, peatöövõtjad, alltöövõtjad ja ringi liikuvaid töötajaid kasutavad ettevõtjad järgivad käesoleva direktiivi asjaomaseid sätteid.

Artikkel 15

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub Euroopa Ühenduste Teatajas avaldamise päeval.

Artikkel 16

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 11. märts 2002

Euroopa Parlamendi nimel

president

P. COX

Nõukogu nimel

eesistuja

J. PIQUÉ I CAMPS